

Befektetési útmutató

Mi az ESMA?

Az ESMA az Európai Értékpapír-piaci Hatóság nevének rövidítése. Ez a hatóság az Európai Unió független szabályozó hatósága, amelynek irodái Párizsban találhatók.

Az ESMA egyik célkitűzése, hogy fokozott védelmet nyújtson a befektetők számára a pénzügyi szektorban.

Ezt a pénzügyi szektorban alkalmazandó szabályok Unió-szerte történő megfelelő végrehajtásának biztosítása révén éri el.

A hatóság ezáltal kíván hozzájárulni a pénzügyi rendszer egészébe vetett fogyasztói bizalom növeléséhez, valamint a pénzügyi szolgáltatások fogyasztóinak jobb védelméhez.

Miért adja ki az ESMA ezt az útmutatót?

Bár léteznek befektetőket védő európai jogszabályok, a fogyasztók támogatása – a jelen útmutatóhoz hasonló, ismereteik bővítését célzó kezdeményezések – fontos lépést jelent abba az irányba, hogy segítse a befektetőket saját érdekeik megvédésében.

Ez az útmutató a pénzügyi termékekbe befektető vagy ilyen befektetést tervező fogyasztóknak szól.

A befektetni kívánt összeg nagyságától függetlenül fontos, hogy ismerje a rendelkezésére álló befektetési lehetőségeket. Különböző befektetési szolgáltatások léteznek és számos különböző termék érhető el, ezért fontos, hogy tisztában legyen a kockázatokkal és nyereségekkel, valamint mérlegelje ezeket, amikor a különböző befektetési szolgáltatások és termékek közül választ.

Fontos továbbá, hogy tisztában legyen a jogaival és azzal, hogy a választott befektetési szolgáltatás vagy termék típusától függően milyen információkat kérhetnek Öntől, illetve milyen tájékoztatást nyújtanak az Ön számára.

Ez az útmutató befektetéssel kapcsolatos gyakorlati információkat kíván nyújtani az Ön jobb felkészültsége érdekében. A hatályos jogszabályok által a fogyasztók számára kínált bizonyos szintű védelem ellenére a megalapozott döntések meghozatala érdekében Önnek is aktív szerepet kell vállalnia a befektetési folyamatban.

Milyen befektetési szolgáltatások állnak rendelkezésre?

Ha befektetni kíván, érdemes átgondolnia, hogy a befektetési vállalkozás milyen típusú és mértékű támogatására tart igényt, így figyelmét azokra a vállalkozásokra összpontosíthatja, amelyek segíthetnek az Ön igényeinek kielégítésében.

Ha pontosan tudja, hogy mit keres, elkerülheti, hogy olyasmire fizessen, amire valójában nincs is szüksége, vagy hogy olyan vállalkozást válasszon, amely nem képes az Ön igényeinek megfelelő szolgáltatás nyújtására.

A következő befektetési szolgáltatások állnak rendelkezésre:

Befektetési tanácsadás: A termékekre vonatkozóan személyre szóló ajánlásokkal látják el Önt. Ez a szolgáltatás azoknak a befektetőknek felel meg leginkább, akik önállóan kívánnak befektetési döntéseket hozni, de ehhez igénylik a pénzügyi tanácsadók támogatását és szakértői véleményét is.

Befektetési tanács nélküli befektetés (vagy kereskedés): A befektetési vállalkozás termékek vételére vagy eladására vonatkozó megbízásokat kap Öntől, amelyeket anélkül továbbít vagy hajt végre, hogy befektetési tanácsadást nyújtana Önnek. Ez a szolgáltatás általában azoknak a nagyobb tapasztalattal vagy önállósággal rendelkező befektetőknek felel meg leginkább, akik képesek önállóan beszerezni és értékelni a termékekre vonatkozó információkat, valamint mások segítségével nélkül befektetési döntéseket hozni. Ez a szolgáltatási típus egyre szélesebb körben érhető el az interneten.

Portfóliókezelés: Befektetéseit egy olyan befektetési vállalkozás kezeli az Ön nevében, amelynek döntéseiben, választásaiban Ön megbízik. A vállalkozás nem lép kapcsolatba Önnel minden egyes alkalommal, amikor befektetéseket eszközöl az Ön nevében. A vállalkozás ugyanakkor köteles rendszeresen tájékoztatni Önt az Ön nevében végzett tevékenységekről. Ez a szolgáltatás (portfóliókezelés) leginkább azon befektetőknek felel meg, akik szívesen átengedik a befektetési döntések meghozatalának jogát másoknak.

Milyen kérdésekre számíthat, amikor a befektetési tanácsadás vagy a portfóliókezelés szolgáltatásokat kívánja igénybe venni?

Befektetési tanácsadás vagy portfóliókezelés szolgáltatások igénybevételekor a tanácsadás nélküli ügyletekkel összehasonlítva Ön nagyobb mértékben bízhatja magát a befektetési vállalkozásra. Ezért szükséges, hogy meglegyen az a bizalomérzete, hogy az intézmény megérti egyedi igényeit és körülményeit, és így a megfelelő terméket javasolja, illetve vásárolja vagy adja el az Ön nevében.

A vállalkozás számára fontos, hogy teljes körű és pontos tájékoztatást kapjon Öntől, mivel csak ennek ismeretében javasolhat vagy választhat az Ön számára megfelelő termékeket. Ezért elsősorban az Ön érdeke, hogy pontos, naprakész és teljes információkat nyújtson a vállalkozás számára. Ezen kívül folyamatosan tájékoztatnia kell a vállalkozást a helyzetében beállott minden lényeges változásról. A vállalkozás ezeket az információkat köteles bizalmasan kezelni.

A vállalkozás egy úgynevezett **alkalmassági teszt** részeként számos kérdést tesz fel Önnek. Ezek a kérdések az Ön befektetési céljaira, pénzügyi helyzetére, valamint ismereteire és tapasztalatára vonatkoznak. A vállalkozás az Ön válaszai függvényében alakítja ki az ajánlásait.

Az Ön befektetési céljai: Az Ön befektetési céljaival kapcsolatos kérdések között a következőkre terjedhetnek ki:

- A befektetés célja. A befektetés lehet többek között jövedelemszerzési (rendszeres kifizetések, például osztalék vagy kamat formájában) vagy növekedési célú (a tőkeérték növekedése a futamidő lejártával), de célja lehet tőkéjének biztonságos elhelyezése is. Ez az információ az Ön kockázatvállalási hajlandóságára és a kockázati profiljára is vonatkozik.
- A befektetni kívánt összeg.
- Az időtartam ameddig a befektetését tartani kívánja. Ez az információ különösen fontos olyan termékek vásárlása esetén, amelyek szerződéses futamidő lejáratá előtti eladása bonyolult vagy költséges lenne az Ön számára. Ez az információ bizonyos befektetések után fizetendő adó szempontjából is fontos (az adó függhet például attól, hogy Ön mennyi ideig tartja meg a terméket).
- Az Ön kockázatvállalási hajlandósága és kockázati profilja. Fontos, hogy a vállalkozás tisztában legyen azzal, hogy Ön korlátozni kívánja-e a vállalt kockázatot, vagy a nagyobb nyereség reményében elfogadja a magasabb fokú kockázatot, és akár a tőkeérték esetleges csökkenését is.

Az Ön pénzügyi helyzete: A vállalkozás a jövedelmére, a vagyonára, az adósságaira és bármilyen más pénzügyi kötelezettségvállalására vonatkozó kérdések útján szerzi be az Ön pénzügyi helyzetére vonatkozó információkat. Ezért a következő témákkal kapcsolatosan számíthat kérdésekre:

- vagyontárgyak (például bankban tartott pénz, ingatlan, egyéb befektetések); a vállalkozásnak adott esetben információt kell gyűjtenie az ezekre alkalmazandó hozzáférési és egyéb feltételekről, kölcsönökről, garanciákról

és más korlátozásokról is;

- kötelezettségek és rendszeres pénzügyi kötelezettségvállalások (például bérleti díj, tandíj, életbiztosítási díj);
- rendszeres és összes jövedelmének összege és arra vonatkozó információ, hogy a jövedelem állandó vagy ideiglenes jellegű-e; a jövedelem forrása (például munkabér, nyugdíj jellegű jövedelem, befektetésből származó jövedelem, bérletből származó bevétel stb.);
- egészségügyi célú megtakarítások;
- nyugdíjcélú megtakarítások;
- foglalkoztatási helyzete;
- családi állapota;
- családi események (amelyek pénzügyi helyzetére is hatással lehetnek – ilyen például a gyermekszületés, vagy ha a gyermekei felsőfokú tanulmányokat folytatnak).

Az Ön ismeretei és tapasztalatai: A vállalkozások tájékoztatást kérhetnek a pénzügyi piacokkal és termékekkel kapcsolatos ismereteiről és tapasztalatairól a következőkre vonatkozó kérdések útján:

- az Ön által ismert szolgáltatások, ügyletek és termékek típusai;
- korábbi ügyleteinek jellege, nagyságrendje, és gyakorisága;
- végzettsége;
- jelenlegi, illetve korábbi foglalkozása.

Ezek a felsorolások nem kimerítőek. Egyéb tájékoztatást is kérhetnek Öntől. Jogszabályi rendelkezések alapján a vállalkozások kötelesek információkat beszerezni Öntől. A beszerzendő információk köre az ügyfél minőségétől, a vállalkozás által nyújtott szolgáltatások jellegétől és körétől, valamint az Ön által kiválasztott termék vagy ügylet típusától függ (beleértve az összetettségüket és a kapcsolódó kockázatokat is).

Ne feledje, az Ön érdeke, hogy személyes helyzetéről és céljairól a lehető legteljesebb képet nyújtsa a vállalkozás számára. A vállalkozás csak így rendelkezhet az összes olyan információval, amely ahhoz szükséges, hogy megfelelő ajánlást tehessen Önnek. Személyes adatainak és a magánéletének védelmét természetesen

adatvédelmi jogszabályok biztosítják.

Amennyiben a befektetési tanácsadást vagy portfóliókezelést nyújtó vállalkozás nem szerzi be, vagy nem képes beszerezni az alkalmasság értékeléséhez szükséges információkat, úgy nem tehet ajánlást és nem hozhat döntéseket az Ön nevében. Amennyiben Ön csak korlátozott vagy helytelen tájékoztatást nyújt, az befolyásolja a befektetési vállalkozás által Önnek nyújtható szolgáltatás jellegét.

Milyen kérdésekre számíthat, ha nem vesz igénybe befektetési tanácsadást?

Ha azt szeretné, hogy egy vállalkozás anélkül vegyen vagy adjon el befektetést, hogy befektetési tanácsadás vagy portfóliókezelés szolgáltatást nyújtana Önnek, a vállalkozásnak fel kell mérnie a termék ún. **megfelelőségét** az Ön számára. Önnek tudnia kell, hogy egy ilyen típusú szolgáltatás milyen következményekkel és milyen szintű kockázattal jár.

Annak felmérése érdekében, hogy egy termék megfelelő-e az Ön számára, a vállalkozásnak fel kell tennie bizonyos kérdéseket a konkrét befektetéssel kapcsolatos ismereteire és tapasztalatára vonatkozóan. Többek között a következő típusú kérdésekre számíthat:

- az Ön által már ismert szolgáltatások és

termékek típusai;

- korábbi ügyleteinek jellege, nagyságrendje, és gyakorisága;
- végzettsége;
- foglalkozása vagy korábbi foglalkozása.

Fontos, hogy tisztában legyen azzal, hogy e kérdések legfőbb célja annak ellenőrzése, hogy Ön rendelkezik-e a konkrét befektetés kockázatainak megértéséhez szükséges tapasztalattal és ismeretekkel.

Amennyiben a vállalkozás megállapítása szerint Ön rendelkezik a kapcsolódó kockázatok megértéséhez szükséges ismeretekkel és tapasztalattal, a vállalkozás teljesítheti az Ön által választott ügyletet. Amennyiben a vállalkozás ellentétes megállapításra jut, figyelmeztetést küld Önnek arról, hogy a javasolt ügyletet nem tartja megfelelőnek az Ön számára.

Amennyiben Ön nem, vagy hiányosan válaszol a vállalkozás által megfélelítő teszt keretében feltett kérdésekre, a vállalkozás nem tudja megállapítani az adott termék Ön számára való megfelelőségét. Ebben az esetben arra figyelmezteti Önt, hogy a szolgáltatott információ nem elegendő a megfelelőség megállapításához.

Ha a figyelmeztetés ellenére ragaszkodik az ügylet teljesítéséhez, arra az Ön saját kockázatára kerül sor.

Milyen kérdéseket érdemes feltennie saját magának és a vállalkozásnak?

Mielőtt döntést hozna a befektetéseiről (akár igénybe vesz befektetési tanácsot, akár nem), ne habozzon kérdezni! Ne hagyja magát elbátortalanítani! Ne feledje: az Ön pénzéről van szó!

A vállalkozásoknak tájékoztatást kell nyújtaniuk többek között arról, hogy mely szabályozó felügyelete alá tartoznak és milyen szolgáltatásokat jogosultak kínálni. Ez a tájékoztatás segít Önnek a vállalkozás által nyújtott szolgáltatások természetére, a kínált termékek típusai és a kapcsolódó kockázatok megértésében. Ne habozzon ellenőrizni ezt a tájékoztatást! Ha bármi nem világos, valamit nem ért, vagy egyszerűen csak úgy érzi, hogy több

információra van szüksége, kérdezzen bátran!

Tájékozódjon a termékekről és a kapcsolódó kockázatokról!

Mivel a befektetési döntéseket Ön hozza meg, érdemes meggyőződnie arról, hogy tisztában van-e a különböző befektetési típusok relatív előnyeivel, hátrányaival és kockázataival. A vállalkozás tájékoztatást nyújt Önnek a termékek jellegéről, kockázatairól és költségeiről. Ez a tájékoztatás magában foglalja többek között a termékhez kapcsolódó kockázatok leírását és az ár/érték esetleges ingadozását. A tájékoztatás mértéke a termék típusától, összetettségétől és a kockázati profiltól függ.

Ne feledje, hogy valamennyi befektetés bizonyos szintű kockázattal jár: a nagyobb kockázatvállalás növeli annak valószínűségét, hogy elveszti eredeti befektetésének egy részét vagy egészét. Fontos, hogy tisztában legyen a befektetési lehetőségekkel és azzal, hogy a különböző befektetési típusok hogyan forgatják meg a pénzt. A kockázatok és az esetleges nyereségek befektetésenként nagy eltérést mutatnak.

Tájékozódjon a díjakról és a költségekről!

A befektetési tanácsadás és a portfóliókezelés általában nem ingyenes szolgáltatás. Ha befektetési tanácsadás vagy portfóliókezelés szolgáltatásokat vesz igénybe, kérjen tájékoztatást a vállalkozástól az induláskor és a későbbiekben felszámítandó díjakról.

Fontos, hogy tisztában legyen azzal, milyen anyagi előnyökben részesül a vállalkozás az általa nyújtott szolgáltatások után, ezért bátran kérjen erről tájékoztatást a vállalkozástól. Részesül-e például valamilyen díjban, jutalékban vagy egyéb előnyben azon termékek előállítóitól, amelyeket ajánl, vagy amelyekbe az Ön nevében befektet. Ez annak felmérésében is segít, hogy a vállalkozás függetlenül jár-e el, amikor befektetési tanácsadást nyújt vagy az Ön nevében befektet.

- A különböző termékeknek eltérőek a költségei. Egyes termékek, például

részvények és kötvények esetén valószínűleg egyszeri jutalék megfizetésére kötelezik a termék vétele vagy eladása után.

- Más termékek, például a befektetési alapok jegyei esetében egyes díjakat az Ön magatartásától függően meghatározott időben, míg más díjakat folyamatos jelleggel számítanak fel. A díjakról részletes leírást tartalmaznak az egyes befektetési alapokról szóló tájékoztatók, amelyeket célszerű a befektetés előtt elolvasnia.
- Ezenfelül a legtöbb befektetési termék esetében valószínűleg további díjakat (úgynevezett „letétkezelési díjakat”) számítanak fel azok vállalkozások általi kezeléséért. Ezeket a díjakat Önnek kell megfizetnie.

Tájékozódjon a vállalkozásról!

A vállalkozások csak engedély birtokában nyújthatnak szolgáltatásokat. A vállalkozások engedély hiányában nem jogosultak befektetési szolgáltatások és tevékenységek végzésére.

Minden esetben ellenőrizze a <http://www.esma.europa.eu/page/Investment-Firms> internetes oldalon vagy a PSZÁF internetes oldalán: https://www.pszaf.hu/bal_menu/piaci_szereplokk/kereso/kereses, hogy a vállalkozás az Ön országában rendelkezik-e engedéllyel.

A portfóliókezeléssel kapcsolatos tájékoztatás

Ha egy vállalkozást arra kér fel, hogy kezelje a befektetéseit az Ön nevében (portfóliókezelés), a vállalkozásnak tájékoztatást kell nyújtania, amely magában foglalja a befektetési célok leírását, a kapcsolódó kockázati szintet, a portfólióba felvehető termékek vagy ügyletek típusait, valamint a befektetési értékelési módszerével és az értékelések gyakoriságával kapcsolatos tájékoztatást. Tájékozódjon a portfólióhozam kiszámításának módjáról!

Tájékozódjon befektetéseinek aktuális helyzetéről!

Kérjen tájékoztatást a vállalkozás által Önnek átadandó jelentések gyakoriságáról és azok tartalmáról! Ezáltal könnyebben megértheti majd a jelentéseket azok kézhezvételekor. A vállalkozással fenntartott kapcsolat időtartama alatt mindig kérjen naprakész tájékoztatást befektetéseinek nyereségéről, és gondolja át, vagy akár beszélje meg a vállalkozással, hogy a befektetések eredményének alakulása megfelel-e az Ön elvárásainak és céljainak. Az Ön által előzetesen elvártnak megfelelő teljesítményt nyújtják-e a befektetések?

Tájékozódjon a vállalkozás végrehajtási politikájáról!

A termékek vételének vagy eladásának teljesítése során a vállalkozás köteles a lehető legjobb eredményt elérni az Ön számára. A vállalkozás végrehajtási politikája tartalmazza a megbízások vállalkozás általi végrehajtásának módjára és helyszínére vonatkozó információkat, valamint a teljesítés helyének megválasztását befolyásoló tényezőket.

Tájékozódjon a vállalkozás összeférhetetlenségi politikájáról!

A vállalkozások az Ön érdekeinek szem előtt tartása mellett kötelesek eljárni. Ennek érdekében olyan hatékony eljárásokat kell kialakítaniuk, amelyek révén megelőzhetőek az Ön érdekeit hátrányosan érintő összeférhetlenségek.

Egyéb tájékoztatás

Mielőtt befektetne, győződjön meg arról, hogy ismeri-e a vállalkozással szembeni panasztételi, valamint a jogorvoslati eljárásokat.

A befektetők kártalanítási rendszereinek (vagy a befektetők panasztételi mechanizmusainak) jegyzéke elérhető az ESMA internetes oldalán (<http://www.esma.europa.eu/content/Welcome-Investor-Corner>) vagy a FIN-NET hálózat internetes oldalán (http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/index_en.htm).

Ne feledje, hogy a jogszabályok értelmében a vállalkozás által nyújtott minden információnak tisztességesnek, egyértelműnek és nem félrevezetőnek kell lennie. Az átadott információk nem rejtethetnek el, nem kisebbíthetnek, vagy nem homályosíthatnak el fontos részleteket, jelentéseket vagy figyelmeztetéseket. Ha problémát okozna az Ön számára nyújtott tájékoztatás megértése, kérjen további információt.

Készítsen feljegyzéseket a vállalkozással folytatott összes megbeszélésről, továbbá valamennyi kérdésről és válaszról. Jegyezze fel azt is, hogy hogyan döntött. Ha bármilyen probléma merülne fel, és Ön panaszt emel, jegyzetei segítségével könnyebben rekonstruálhatók az elhangzottak.

Következtetés

Minden befektető az alapoknál kezd. Mielőtt döntést hozna arról, hogyan fekteti be a pénzét, határozza meg főbb pénzügyi igényeit és céljait. Segítse a befektetési vállalkozást annak megértésében, hogy miért kíván befektetni, milyen a pénzügyi helyzete, illetve milyen tapasztalattal és ismeretekkel rendelkezik a pénzügyi termékekkel és piacokkal kapcsolatban.

A befektetni kívánt pénzügyi összeg nagyságától függetlenül fontos, hogy tájékozódjon a lehetőségeiről és a jogairól. Mindezek mellett ne feledje: ha kétségei vannak, kérdezzen bátran!